

Meedenken over groen mbo

LTO bepleit *innovatief* vakmanschap

LTO Nederland zet zich in voor betrokkenheid van agrarisch ondernemers bij onderwijs. In een brochure wordt haar actuele visie toegelicht: clustering van opleidingen, praktijknetwerken van ondernemers, het Agro Opleidingshuis en inzet op innovatief vakmanschap. Een interview met Noud Janssen en Wijnie van Eck, de LTO-experts op het gebied van kennis en innovatie.

Het manifest 'Goed onderwijs voor vitale agro- en tuinbouwsectoren', dat LTO Nederland, samen met de AOC Raad, de Groene Kennis Coöperatie, de productschappen en de Nationale Coöperatieve Raad voor land- en tuinbouw (NCR) heeft opgesteld, is nu twee jaar oud. "Dat was de opmaat voor waar we de afgelopen jaren mee bezig zijn geweest."

Noud Janssen en Wijnie van Eck voeren gezamenlijk de portefeuille kennis en innovatie voor LTO Nederland. "We koppelen dat naar de drie regio's, naar LTO Noord, LLTB en ZLTO." Vandaag zijn ze op het LTO-kantoor in Den Haag, een paar honderd meter van het ministerie waar Janssen vandaag nog staatssecretaris Dijkema spreekt.

LTO wil met de aoc's meedenken over groen onderwijs dat aansluit op de vraag uit de praktijk. In een brochure legt de organisatie uit waar bij dit onderwijs de zwaartepunten van LTO Nederland nu liggen. Er speelt een hoop in het veld, erkennen beiden.

Ze noemen de verschuiving van groen onderwijs van het ministerie van LNV naar Economische Zaken, de topsectoren en de human capital agenda en de bezuinigingen op de Groene plus, geld waarmee onder meer ontwikkeling van kennis en kennisverspreiding in de sector wordt bekostigd.

"In die wereld zijn we op zoek naar hoe we innovatie en kennis veel meer ondernemersgedreven kunnen neerzetten." Dat het onderwijs nu meer dan ooit de maatschappelijke betrokkenheid van toekomstige ondernemers benadrukt, is winst vindt Janssen, "maar ook

pure noodzaak. Wij spreken over innovatief vakmanschap. Dat is wat een ondernemer in de toekomst moet bezitten. Dat wil zeggen dat hij weet wat er in de omgeving speelt." Maar zaken zoals inhoudelijke kennis en winstgevende productie zijn daarmee zeker niet minder belangrijk geworden, zegt Van Eck.

Agro Opleidingshuis

Het manifest benoemde vier actielijnen: levenlangleren voor medewerkers en zij-instromers (1), blijvend versterken van de kwaliteit van de opleidingen in het agrocluster (2), versterken van het imago van sectoren en het onderwijs (3) en opzetten van netwerken met ondernemers, onderwijs en onderzoek (4). "Maar direct nadat het manifest was uitgebracht, veranderde het veld compleet. Dan lopen dingen anders dan je je voorstelt. De verbinding met de topsectoren leverde bijvoorbeeld het voortschrijdende inzicht dat je meer in ketens kunt denken. Dat het niet alleen om primaire productie gaat, maar dat je dit kunt doortrekken naar food en handel."

Het Agro Opleidingshuis is volgens Janssen een goed voorbeeld van de inzet op actielijn 1, maar ook op 4. "Het werkt goed." Het is in zijn ogen een platform dat functioneert als een doorgeefluik van scholingsinformatie naar ondernemersgroepen en medewerkers. Zo zijn er initiatieven zoals de Fruitacademie en de Bollenacademie. "De bedoeling van het Agro Opleidingshuis, waarbinnen scholingsconsulenten de sector adviseren over onderwijsmogelijkheden, is immers dat je het onderwijs ontsluit voor ondernemers." LTO Nederland heeft zich, volgens Janssen, vooral ingezet voor een stroomlijning van de werkwijze van die scholingsconsulenten en financiering van hun werk.

'Mensen met innovatief vakmanschap zullen elkaar ook eerder opzoeken'

‘Als regionale school moet je vooral de regionale arbeidsmarkt goed in beeld hebben’

Bovenschoolse samenwerking

Wat betreft punt 2, de kwaliteit van de opleidingen, ligt het met het snel veranderende veld volgens Janssen en Van Eck veel ingewikkelder. Ze hebben de afgelopen maanden met bestuurders van aoc's rond de tafel gezeten om te praten over hoe LTO Nederland naar groen onderwijs kijkt.

Ze begrijpen dat aoc's graag alle opleidingen willen aanbieden, maar pleiten voor 'bovenschoolse samenwerking'. "Er is een clustering van kleine opleidingen nodig over regio's en over scholen om kwaliteit te behouden", zegt Janssen. "Een nadeel is dat leerlingen verder moeten reizen, maar scholen moeten keuzes maken." De meeste aoc-bestuurders zien wel de voordelen van clustering", denkt Janssen. En het boerenhart klopt nog steeds bij groen onderwijs, zei hij in een interview in het LTO-blad Nieuwe Oogst. "Wij willen graag meepraten over hoe zo'n clustering kan worden georganiseerd."

Een andere vraag is hoe je ondernemers bij onderwijs betreft. Ze kennen het belang van onderwijs voor de toekomst van de sector, denkt Van Eck. Overigens bleek uit een gesprek bij Nordwin College – met Aad van der Burg van mbo Leeuwarden – dat de belangstelling vanuit de primaire sector voor het onderwijs relatief al veel groter is dan de belangstelling vanuit andere sectoren.

Ze ziet wat betreft arbeidsmarktbehoefte verschillen tussen de regio's. Het is niet hetzelfde of je praat over de relatief arbeidsluwe melkveehouderij in het noorden of over de arbeidsmarkt van de tuinbouw in het Westland. "De aansluiting met de arbeidsmarkt is totaal anders voor bijvoorbeeld Lentiz dan bij Terra. Als regionale school moet je vooral de regionale arbeidsmarkt goed in beeld hebben."

Betrokkenheid bij onderwijs kan bevorderd worden wanneer bedrijven als leerbedrijf functioneren. LTO Nederland zelf zit van oudsher helemaal aan de voorkant als het gaat om groen onderwijs, bijvoorbeeld in de commissies die bij Aequor meepraten over de kwalificatiestructuur, of helemaal aan de achterkant, waar LTO vaak vertegenwoordigd was in schoolbesturen van aoc's. Dat is de laatste jaren geleidelijk minder geworden, met uitzondering van het zuiden van het land.

"Hoe dan ook, we moeten ook actief zijn in het midden. Het gebeurt toch in de opleidingen."

Innovatief vakmanschap

De afgelopen jaren waren met name GKC-programma's en Kigo-projecten verantwoordelijk voor de innovatie. Over de vraag of daarbij de gewenste verbinding met ondernemers en agrarische sector goed gerealiseerd is, kan LTO zich niet uitspreken. "Er komt nog een evaluatie van de Groene plus", zegt Janssen. "Laten we daar maar op wachten. Maar veel bedrijven zullen weinig weet hebben van de programma's die GKC had." "Dat hoeft ook niet," vult Van Eck aan, "want het gaat voor hen om het resultaat, niet om de manier waarop het gefinancierd wordt."

We komen zo terug bij het innovatief vakmanschap waar ze eerder over spraken. "Als je daarop koerst, leg je de verantwoordelijkheid bij aoc's voor een goede basisopleiding en de zorg dat leerlingen een open blik op vernieuwing krijgen. Dat ze vooruit kunnen kijken als het gaat om de inrichting van bedrijven, de keuze in productie en de vraag van de consument."

"Mensen met innovatief vakmanschap zullen elkaar ook eerder opzoeken", denkt ze. Bijvoorbeeld in praktijknetwerken, netwerken van ondernemers die over specifieke sectorvraagstukken zoals de energievoorziening in de kas of de gewasbescherming in de akkerbouw praten. "Als je dat goed kunt faciliteren, bijvoorbeeld met zoiets als Agriconnect (www.agriconnect.nl), kun je dat stimuleren."

Het ideaalbeeld voor LTO Nederland, over vijf jaar? "Dat aoc's intensiever met elkaar samenwerken om opleidingen optimaal aan te bieden met de focus op innovatief vakmanschap", vat Janssen samen. "Dat het onderwijs meer economisch georiënteerd is en we er ook de keten ontdekt hebben."

We hebben de tijdgeest mee, denkt hij. En ook de positionering van groen onderwijs bij Economische Zaken in plaats van bij Onderwijs is volgens LTO Nederland nog steeds een groot voordeel. "Als enige sector heb je daarmee kennis en bedrijfsleven bij elkaar. En zo zie je dat de tuinbouw een van de meest innovatieve sectoren is die we kennen in Nederland."

"Andere branches zijn jaloers op deze positie", verzekert Van Eck. ■